

LOKALIZACJA BITWY POD GAUGAMELĄ W ŚWIETLE BADAŃ MULTIDYSCYPLINARNYCH

Bitwa pod Gaugamelą, stoczona w 331 r. p.n.e. pomiędzy wojskami macedońsko-greckimi **pod dowództwem Aleksandra Wielkiego** a armią perską dowodzoną przez achemenidzkiego króla, Dariusza III, jest często określana jako **jedna z najważniejszych bitew w dziejach świata starożytnego**. Istotnie, ostateczny rezultat bitwy zarówno doprowadził do upadku liczącego pod dwieście lat imperium perskiego jak i otworzył drzwi do nowej epoki, znanej dziś powszechnie jako „**epoka hellenistyczna**.” Epoka hellenistyczna przyniosła bezprecedensowe rozpowszechnienie się kultury greckiej na całym starożytnym Bliskim Wschodzie (aż po współczesny Pakistan), co z kolei wycisnęło niezatarte znamię na dziedzictwie kulturowym zarówno świata śródziemnomorskiego, jak i Bliskiego Wschodu, które trwa do dzisiaj.

Pomimo wielkiego znaczenia bitwy, jej **dokładna lokalizacja nie jest pewna**. Ta sytuacja wynika ze stanu zachowanych źródeł starożytnych. Po pierwsze, pisarze antyczni nie dostarczają nam precyzyjnych informacji o charakterze geograficznym i topograficznym (a przynajmniej nie w stopniu, który odpowiadałyby współczesnym geografom i kartografom). W rezultacie, nie powinno nikogo dziwić, że współcześni badacze nie osiągnęli konsensusu dotyczącego lokalizacji pola bitewnego pod Gaugamelą, sugerując kilka różnych lokacji: Karamleis, Karakosz, Tell Aswad, (rejon na południe od) Wardak, i Tell Gomel.

Aktualny stan badań nad Gaugamelą wyraźnie wykazuje szereg braków. Przede wszystkim, **dotychczasowe identyfikacje nie były oparte na szczegółowych badaniach terenowych**. Dwa powody mogą skłaniać nas do podjęcia teraz długo dyskutowanego zagadnienia identyfikacji starożytnej Gaugameli. Po pierwsze, **niedawny okres stabilizacji politycznej w Kurdyjskim Okręgu Autonomicznym** w północnym Iraku doprowadził współczesną archeologię w regionie do pełnego rozkwitu. Ponad 40 międzynarodowych misji archeologicznych rozpoczęło swoje prace w kurdyjskim Iraku w ostatniej dekadzie, i z każdym rokiem ta liczba rośnie. Po drugie, **rozwój współczesnej technologii (zwłaszcza teledetekcji i GIS-u)** umożliwi nam dziś prace ze znacznie lepszymi technikami niż nawet kilka dekad temu, nie wspominając już o latach czterdziestych XX w., kiedy dwie główne identyfikacje pola bitewnego pod Gaugamelą zostały sformułowane.

Celem naukowym projektu jest ustalenie dokładnej lokalizacji bitwy pod Gaugamelą w świetle badań multidyscyplinarnych, ze szczególnym uwzględnieniem metod historii starożytnej i archeologii krajobrazu (użycie pisanych źródeł starożytnych i literatury przedmiotu, archiwalnych i współczesnych danych kartograficznych, teledetekcji, operacji GIS [Systemy Informacji Geograficznej] i badań terenowych z uwzględnieniem wybranych pomiarów geofizycznych). Wszechstronne i multidyscyplinarne podejście wobec identyfikacji pola bitewnego pod Gaugamelą może również **dostarczyć nowych ustaleń dla szeregu zagadnień, które są ściśle związane z problemem identyfikacji Gaugameli** (np. Macedońska sztuka wojenna, szlaki komunikacyjne w rejonie Tygrysu, krytyka źródeł historycznych dotyczących Aleksandra Wielkiego, nowe studia przypadków dla zastosowania teledetekcji i GIS w archeologii i historii starożytnej).